ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 20. januára 2005 *

Vo veci C-300/03,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Hessisches Finanzgericht, Kassel (Nemecko) z 25. apríla 2003 a doručený Súdnemu dvoru 11. júla 2003, ktorý súvisí s konaním:

Honeywell Aerospace GmbH

proti

Hauptzollamt Gießen,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts, sudcovia J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca) a K. Schiemann,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Honeywell Aerospace GmbH, v zastúpení: H. Stiehle, Rechtsanwalt,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J. C. Schieferer a X. Lewis, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „colný kódex"), a nariadenia Komisie č. 2454/93 z 2. júla 1993, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 253, s. 1; Mim. vyd. 02/006, s. 3, ďalej len „vykonávacie nariadenie").

2 Prejudiciálna otázka vyplynula z konania medzi spoločnosťou Honeywell Aerospace GmbH (ďalej len „Honeywell") a Hauptzollamt Gießen (Nemecko) o vzniku colného dlhu.

Právna úprava Spoločenstva

3 Článok 37 colného kódexu stanovuje:

„1. Tovar prepravený na colné územie spoločenstva podlieha colnému dohľadu od jeho vstupu na colné územia Spoločenstva. Môže byť podrobený colnej kontrole v súlade s platnými predpismi.

2. Tovar podlieha colnému dohľadu po dobu, ktorá je potrebná na určenie jeho colného štatútu, ak sa nejedná o tovar spoločenstva bez toho, aby tým bol dotknutý článok 82 odsek 1, a to do okamihu zmeny jeho colného štatútu, jeho umiestnenia do slobodného pásma alebo slobodného skladu, jeho spätného vývozu alebo jeho zničenia v súlade s článkom 182."

4 Podľa článku 96 colného kódexu:

„1. Hlavný zodpovedný je držiteľom vonkajšieho tranzitného režimu spoločenstva. Je zodpovedný za:

a) predloženie tovaru v stanovenej lehote colnému úradu určenia v nezmenenom stave a zároveň za dodržanie opatrení prijatých colnými orgánmi k identifikácii tovaru;

...“

5 Článok 203 ods. 1 a 2 colného kódexu stanovuje:

„1. Colný dlh pri dovoze vzniká:

— nezákonným odňatím tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu spod colného dohľadu.

2. Colný dlh vzniká v okamihu, keď je tovar odňatý spod colného dohľadu.“

6 Podľa článku 215 ods. 1 až 3 colného kódexu:

„1. Colný dlh vzniká na mieste, kde sa odohrávajú udalosti, pri ktorých vzniká.

2. Tam, kde nie je možné určiť miesto uvedené v odseku 1 sa colný dlh považuje za taký, ktorý vznikol na mieste, na ktorom colné orgány prídu k záveru, že tovar je v situácii, v ktorej vzniká colný dlh.

3. Tam, kde sa uplatnenie colného režimu pre tovar neskončilo, colný dlh sa považuje za taký, ktorý vznikol na mieste, kde:

— bol tovar umiestnený do tohto režimu

alebo

— tovar vstúpil do spoločenstva v rámci tohto režimu."

7 Článok 221 ods. 3 colného kódexu stanovuje:

„Oznámenie dlžníkovi sa neuskutočňuje po uplynutí lehoty troch rokov odo dňa, kedy vznikol colný dlh. Avšak tam, kde colné orgány nemohli určiť presnú sumu splatnú podľa zákona v dôsledku konania, ktoré by mohlo viesť k trestnému súdnemu konaniu, sa môže takéto oznámenie, pokiaľ to povoľujú platné právne predpisy, urobiť po uplynutí takejto trojročnej lehoty."

8 Podľa článku 378 ods. 1 a 2 vykonávacieho nariadenia:

„1. Bez dosahu na článok 215 colného kódexu, ak zásielka nebola predložená úradu určenia a nie je možné zistiť miesto priestupku alebo nezrovnalosti, má sa za to, že k takémuto priestupku alebo nezrovnalosti došlo:

— v členskom štáte, ktorému patrí výstupný úrad,

alebo

— v členskom štáte, ktorému patrí tranzitný úrad v mieste vstupu do spoločenstva, ktorému bolo odovzdané avízo o tranzite,

ak v lehote ustanovenej v článku 379 (2), ktorá má byť určená, nie je k spokojnosti colných orgánov preložený [predložený — *neoficiálny preklad*] dôkaz o zákonnosti tranzitnej operácie alebo o mieste, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

2. Ak žiadny takýto dôkaz nie je poskytnutý a pri uvedenom priestupku alebo nezrovnalosti sa má za to, že k nemu došlo v členskom štáte odjazdu alebo v členskom štáte vstupu, tak ako je uvedené v prvom odseku v druhej zarážke, clá a ostatné poplatky súvisiace s príslušným tovarom uloží tento členský štát v súlade s ustanoveniami spoločenstva alebo národnými ustanoveniami."

9 Článok 379 vykonávacieho nariadenia stanovuje:

„1. Ak zásielka nebola predložená úradu určenia a nie je možné určiť miesto, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, výstupný úrad čo najskôr oznámi túto skutočnosť objednávateľovi [hlavnému zodpovednému — *neoficiálny preklad*], v každom prípade však pred skončením 11. mesiaca nasledujúceho po dátume registrácie tranzitného vyhlásenia spoločenstva.

2. V oznámení uvedenom v odseku 1 musí byť uvedená predovšetkým lehota, v ktorej musí byť výstupnému úradu a k spokojnosti colných orgánov poskytnutý dôkaz o zákonnosti tranzitnej operácie alebo o mieste, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. Táto lehota je tri mesiace odo dňa oznámenia uvedeného v odseku 1. Ak uvedený dôkaz nie je predložený do konca tejto lehoty, príslušný členský štát vykoná kroky na vymáhanie príslušných ciel a ostatných poplatkov. ...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Z rozhodnutia, ktorým boli predložené prejudiciálne otázky, vyplýva, že spoločnosť ASA, právny predchodca Honeywell, doviezla ako autorizovaný dopravca 3. júna 1994 turboreaktor v režime vonkajšieho tranzitu Spoločenstva do Raunheim (Nemecko). Po podaní tranzitného vyhlásenia mal byť tovar prepravený nákladným automobilom a vyložený do 17. júna 1994 v mieste určenia v Ríme (Taliansko).

11 Režim tranzitu Spoločenstva nebol ukončený, pretože výstupný úrad v Nemecku neobdržal potvrdenie odoslania. Po uskutočnení preskúmania zaslal tento úrad exemplár č. 1 tranzitného vyhlásenia Spoločenstva príslušnému Zentralstelle Such- und Mahnverfahren (Centrálny úrad pre prieskumné konanie a výzvy, ďalej len „ZSM") Hauptzollamt Fulda (Nemecko), ktorý bol medzitým zrušený a jeho kompetencie prešli na Hauptzollamt Gießen. V odpovedi na list ZSM z 10. februára 1995 ASA následne v liste z 20. februára potvrdila, že miestom priestupku bolo Taliansko.

12 Talianske colné úrady, poverené vyšetrovaním v Taliansku, listami z 23. januára a 26. júna 1997 oznámili, že zásielka nebola predložená, nebolo predložené príslušné tranzitné vyhlásenie Spoločenstva a uvedeným úradom nebolo oznámené, že by sa zásielka nachádzala v Taliansku.

13 Platobným výmerom z 28. mája 1997 Hauptzollamt Fulda vyrubil dovozné clo, teda clo a dovoznú daň z obratu. V odvolacom konaní poukázal Hauptzollamt Fulda listom z 15. januára 1999 na to, že „neboli predložené žiadne dôkazy o riadnom ukončení režimu tranzitu Spoločenstva prípadne obdobný alternatívny dôkaz v zmysle článku 380 nariadenia vykonávajúceho colný kódex...". Z dôvodu, že na tento list neprišla v stanovenom termíne žiadna odpoveď, bolo odvolanie rozhodnutím zo 17. augusta 1999 zamietnuté.

14 Z predloženého rozhodnutia tiež vyplýva, že v priebehu konania o žalobe nebol predložený žiadny dôkaz o riadnom uskutočnení režimu tranzitu Spoločenstva alebo o skutočnom mieste, kde došlo k priestupku. ZSM nezaslal hlavnému zodpovednému v rámci trojmesačnej lehoty ustanovenej v článku 379 ods. 2 vykonávacieho nariadenia žiadnu výzvu na poskytnutie dôkazu o zákonnosti tranzitnej operácie

alebo skutočnom mieste, kde došlo k priestupku, v opačnom prípade by platilo, že k priestupku prišlo v Spolkovej republike Nemecko.

15 Pred vnútroštátnym súdom žalovaná uviedla najmä, že nebola informovaná v lehote troch mesiacov, stanovenej v článku 379 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, a nebola jej v rámci tejto lehoty poskytnutá možnosť oznámiť, kde sa zásielka skutočne nachádza, a dokázať riadne uskutočnenie režimu tranzitu prostredníctvom alternatívneho dôkazu v zmysle článku 380 vykonávacieho nariadenia. Teda z jej strany nevznikol žiadny colný dlh a platobný výmer z 28. mája 1997, ako aj rozhodnutie zo 17. augusta 1999 musia byť zrušené.

16 Majúc pochybnosti v súvislosti s výkladom týchto ustanovení práva Spoločenstva rozhodol Hessisches Finanzgericht Kassel prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1) V zmysle článku 215 ods. 2 alebo ods. 3 prvej zarážky nariadenia... č. 2913/92, v znení platnom a účinnom do 9. mája 1999, vzniká colný dlh na mieste, na ktorom colné orgány zistili, že tovar je v situácii, pri ktorej vzniká colný dlh (ods. 2), alebo na mieste, kde tovar bol prepustený do colného režimu (ods. 3 prvá zarážka), v ktorom zásielka prepravovaná v režime vonkajšieho tranzitu Spoločenstva nebola predložená úradu určenia, a nebolo zistené miesto, kde došlo k priestupku, ale colné orgány v rozpore s článkom 378 ods. 1 poslednej časti a článkom 379 ods. 2 prvej vety nariadenia... č. 2454/93, v znení platnom a účinnom do 30. júna 2001 neoznámili podľa článku 379 ods. 1 tohto nariadenia lehotu, v rámci ktorej musí byť predložený výstupnému úradu dôkaz o zákonnosti tranzitnej operácie alebo dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku?

2) V prípade, že Súdny dvor odpovie kladne na (prvú) otázku...:

Vyžaduje sa pri vyrubení cla príslušnými colnými orgánmi podľa článku 379 ods. 2 tretej vety nariadenia... č. 2454/93, v znení platnom a účinnom do 30. júna 2001, aby colné orgány v oznámení uvedenom v článku 379 ods. 1 tohto nariadenia uviedli lehotu, v rámci ktorej musí byť výstupnému úradu predložený dôkaz o riadnom uskutočnení režimu dočasného použitia alebo o mieste, kde došlo k priestupku?"

O prejudiciálnych otázkach

17 Týmito otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či okolnosť, že výstupný úrad, ktorý tovar prepustil do režimu vonkajšieho tranzitu Spoločenstva, opomenul v oznámení podľa článku 379 ods. 1 vykonávacieho nariadenia informovať o trojmesačnej lehote, v rámci ktorej v súlade s článkom 379 ods. 2 tohto nariadenia musí byť poskytnutý dôkaz o zákonnosti tranzitnej operácie alebo o mieste, kde skutočne došlo k priestupku, zabraňuje vzniku colného dlhu na dovoznom cle v zmysle článku 203 colného kódexu. V prípade zápornej odpovede sa vnútroštátny súd pýta, či táto okolnosť, aj keď nebráni vzniku colného dlhu, nepredstavuje minimálne prekážku vyrubenia tohto dlhu výstupným úradom hlavnému zodpovednému.

18 V súlade s článkom 203 ods. 1 colného kódexu vzniká colný dlh na dovoznom cle nezákonným odňatím tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu spod colného dohľadu (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 1. februára 2001, D. Wandel, C-66/99, Zb. s. I-873, bod 50; z 11. júla 2002, Liberexim, C-371/99, Zb. s. I-6227, bod 52, a zo

14. novembra 2002, SPKR, C-112/01, Zb. s. I-10655, body 30 a 35). Podľa ods. 2 tohto ustanovenia colný dlh vzniká v okamihu tohto odňatia.

19 Pokiaľ ide najmä o pojem odňatie spod colného dohľadu uvedený v článku 203 ods. 1 colného kódexu, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora tento pojem treba vykladať tak, že sa vzťahuje na akékoľvek konanie prípadne opomenutie konať, v dôsledku ktorého sa zabráni príslušnému colnému orgánu, aj keď len dočasne, v prístupe k tovaru, ktorý podlieha colnej kontrole a v uskutočnení kontrol uvedených v článku 37 ods. 1 colného kódexu (rozsudok z 29. apríla 2004, British American Tobacco, C-222/01, Zb. s. I-4683, bod 47 a tam citovaná judikatúra).

20 Toto je prípad, keď, ako vo veci samej, výstupný úrad zistil, že sporná zásielka, prepustená do režimu tranzitu Spoločenstva, nebola predložená colnému úradu určenia a že colný režim nebol pri dotyčnej zásielke ukončený.

21 Článok 378 ods. 1 vykonávacieho nariadenia stanovuje, že ak zásielka nie je predložená colnému úradu určenia a miesto, kde došlo k priestupku alebo ku nezrovnalosti nemožno určiť, potom sa, tak ako vo veci samej, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o vzniku colného dlhu v článku 215 colného kódexu, za miesto tohto priestupku alebo tejto nezrovnalosti považuje miesto v členskom štáte, v ktorom sa nachádza výstupný úrad, alebo miesto v členskom štáte, v ktorom sa nachádza tranzitný úrad v mieste vstupu do Spoločenstva, ktorému bolo odovzdané avízo o tranzite, pokiaľ v lehote ustanovenej v článku 379 ods. 2 vykonávacieho nariadenia nebol colným orgánom predložený dôkaz o zákonnosti tranzitnej operácie alebo o mieste, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

22 Podľa článku 379 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ak zásielka nebola predložená úradu určenia a nie je možné určiť miesto, kde došlo k priestupku alebo k nezrovnalosti, výstupný úrad čo najskôr oznámi túto skutočnosť hlavnému zodpovednému, v každom prípade pred skončením jedenásteho mesiaca nasledujúceho po dátume registrácie tranzitného vyhlásenia Spoločenstva. Podľa odseku 2 tohto článku v oznámení uvedenom v odseku 1 musí byť uvedená predovšetkým lehota, v ktorej musí byť výstupnému úradu a k spokojnosti colných orgánov poskytnutý dôkaz o zákonnosti tranzitnej operácie alebo o mieste, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. Táto lehota je tri mesiace odo dňa oznámenia uvedeného v odseku 1. Ak nie je k poslednému dňu tejto lehoty takýto dôkaz predložený, vyrubí príslušný členský štát clá a iné súvisiace poplatky.

23 Naopak, podľa názoru obhajovaného Honeywell, neinformovanie o trojmesačnej lehote stanovenej v článku 379 ods. 2 vykonávacieho nariadenia nie je prekážkou vzniku colného dlhu v zmysle článku 203 ods. 1 colného kódexu, keďže, ako je uvedené v bode 18 tohto rozsudku, colný dlh vzniká odňatím tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, spod colného dohľadu, predovšetkým tým, že tento tovar nebol predložený colnému úradu určenia, avšak oznámenie trojmesačnej lehoty hlavnému zodpovednému predstavuje podmienku pre vyrubenie colného dlhu colnými orgánmi.

24 Zo znenia článkov 378 ods. 1 a 379 ods. 2 vykonávacieho nariadenia totiž vyplýva, že informovanie hlavného zodpovedného colným úradom určenia o lehote, v rámci ktorej má predložiť požadované dôkazy, predstavuje nevyhnutnú podmienku a musí predchádzať vyrubeniu colného dlhu. Táto lehota slúži na ochranu záujmov hlavného zodpovedného, ktorému je poskytnutá trojmesačná lehota na predloženie dôkazu o zákonnosti tranzitnej operácie alebo o mieste, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti (pozri v tomto zmysle rozsudok SPKR, už citovaný, bod 38).

25 Za týchto okolností môže členský štát, v ktorom sa nachádza colný úrad určenia, vyrubiť dovozné clo, len ak hlavného zodpovedného upozornil, že má k dispozícii trojmesačnú lehotu na predloženie požadovaných dôkazov, a on ich v tejto lehote nepredloží (pozri analogicky rozsudok z 21. októbra 1999, Lensing & Brockhausen, C-233/98, Zb. s. I-7349, bod 31). V súlade s článkom 221 ods. 3 colného kódexu musí byť suma colného dlhu oznámená najneskôr do troch rokov odo dňa vzniku colného dlhu.

26 Na položené otázky je preto potrebné odpovedať v tom zmysle, že článok 203 ods. 1 colného kódexu v spojení s článkom 379 vykonávacieho nariadenia treba vykladať tak, že colný dlh vzniká aj vtedy, keď zásielka prepustená do režimu vonkajšieho tranzitu Spoločenstva nebola predložená colnému úradu určenia, avšak členský štát, v ktorom sa nachádza výstupný úrad, smie vyrubiť dovozné clo len vtedy, ak hlavného zodpovedného upozornil, že má k dispozícii trojmesačnú lehotu na predloženie požadovaných dôkazov, a on ich v tejto lehote nepredloží.

O trovách

27 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 203 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva, v spojení s článkom 379 nariadenia Komisie (EHS) č. 2454/93 z 2. júla 1993, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva treba vykladať tak, že colný dlh vzniká aj vtedy, keď zásielka prepustená do režimu vonkajšieho tranzitu Spoločenstva nebola predložená colnému úradu určenia, avšak členský štát, v ktorom sa nachádza výstupný úrad, smie vyrubiť dovozné clo len vtedy, ak hlavného zodpovedného upozornil, že má k dispozícii trojmesačnú lehotu na predloženie požadovaných dôkazov, a on ich v tejto lehote nepredloží.

Podpisy